

کارکرد مسجد در جوامعی که مسلمانان در اقلیت هستند

مترجم: مریم صفایی

اخروی و همچنین سعادت ما در این دنیا به پرستش خداوند بستگی دارد. برخی فکر می‌کنند مسلمانان نباید در سیستم‌های غیر اسلامی شرکت کنند. این تصویری ساده‌انگارانه تلقی می‌شود، اما مهم‌تر از این امر این است که چگونه می‌توانیم سیستمی اسلامی داشته باشیم. در شرایطی که برای آن هیچ تلاشی انجام نمی‌دهیم؟ تمام حزاب برجسته اسلامی در جهان اسلام در کل این امر را تصدیق می‌کنند و خود را متعهد می‌دانند؛ از طریق ابزارهای دموکراتیک، با احتراز از خشونت و مشارکت مردم خود به این مهم دست پیدا کنند. اقلیت‌های مسلمان باید از قوانین کشوری که در آن زندگی می‌کنند، تبعیت کنند. در فرایند دموکراسی آن شرکت کنند و از ابزارهای موجود برای تقویت جامعه مسلمان خود بهره‌گیرند. بدون توجه به این که مسلمانان در چه کشوری زندگی می‌کنند، حضور در فعالیت‌های اجتماعی یک وظیفه و حجت تلقی می‌شود و همان در این امر سرچشمه اصلی مشکلات است.

مسجد بهترین مکانی است که مسلمانان حقیقی می‌توانند درباره موضوعات جاری آگاهانه به بحث بپردازند

مسجد برای مسلمانان مکان مطالعه و آموزش درباره موضوعات روز، بحث و مشورت با دیگران و تصمیم‌گیری در مورد موضوعاتی است که به جامعه مسلمان مربوط می‌شود. اسلام به ما می‌گوید تمام مسائل ما باید از طریق مشورت انجام پذیرد. در حقیقت مسجد بهترین مکانی است که مسلمانان حقیقی می‌توانند درباره موضوعات جاری هشیارانه به بحث بپردازند. هر کس باید با توجه به آداب و اصول و حسن سلوک، زنده در بحث حضور داشته باشد. در چنین جلساتی باید برای نقیضات متفاوت و ایده‌های گوناگون ارزش قائل شد. مسلمانان باید یاد بگیرند به نده‌های دیگران، هرچند مناسب به نظر نرسند، گوش دهند. به آن‌ها احترام بگذارند و صبر داشته باشند تا هیچ ایده‌ای به کسی تحمیل نشود تفاوت

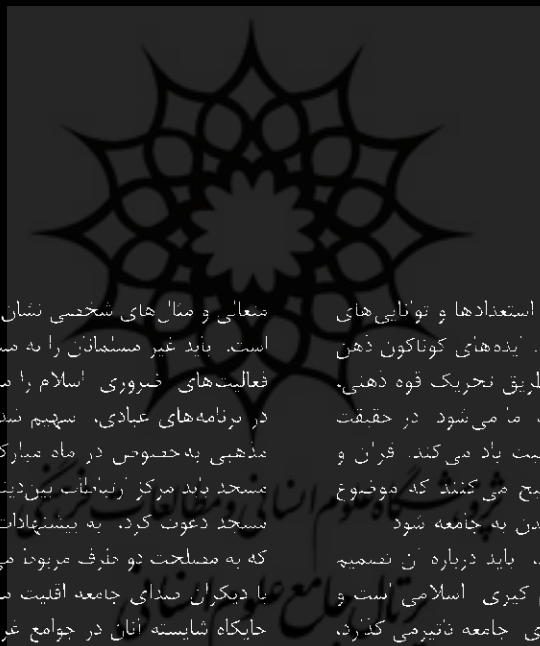
در مقاله‌ای با همین عنوان دکتر سربخ اسلام موفتی، محقق و روزنامه‌نگار مستقل آمریکایی، نقشی سیاسی مسجد را در جوامعی که مسلمانان در اقلیت هستند بررسی می‌کند. این مقاله با اشاره به وضعیت مسلمانان در جوامع غربی، به‌خصوص آمریکا، مسلمانان را به شرکت در کارهای سیاسی فرا می‌خواند.

در بن مقاله آمده است: واژه مسجد که به معنی مکانی برای سجده به کاررفته، حاکی از آن است که تواضع در برابر خداوند جزء جدایی‌ناپذیر نماز به شمار می‌رود. با وجودی که می‌توان نماز را در هر جای دیگر برپا داشت و حضرت محمد(ص) فرموده: تمام زمین به منابه مکانی برای عبادت (مسجد) و تطهیر فریده شده است، اما مسلمانان برای اقامه نماز به مسجد می‌روند، چرا که ترجیح بر این است که حتی با وجود دو نفر، نماز به جماعت خوانده شود. حدیثی در این باره وجود دارد که می‌گوید: «نماز خواندن به جماعت بیش از نماز خواندن در تنهایی ثواب دارد. به‌ویژه نماز روز جمعه باید به جماعت خوانده شود.»

مردم در مسجد می‌آموزند، آموزش می‌دهند، قرآن و دیگر متون اسلامی را می‌خوانند و درباره موضوع‌های اجتماعی صحبت می‌کنند. سنت پیامبر(ص) بدین نحو بود که جلسات و قسمت اعظم وظایف خود را به عنوان رهبر جامعه اسلام در مسجد انجام می‌دادند. جوانان مسلمان هم به دلایل مختلفی در مسجد گرد می‌آمدند.

باید از مسجد برای آموزش، آگاه کردن و فعالیت‌های سیاسی استفاده کرد

باید از مسجد برای آموزش، آگاه کردن و فعالیت‌های سیاسی استفاده کرد. برخی مسلمانان به سبب تصور می‌کنند مسجد و اسلام تنها باید به کارهای عبادی محدود شود. اگر چه اسلام به معنای وسیع، مجرد و طاعت کامل خداوند است، تنها خالق می‌داند چه چیزی برای ما و جهان بهتر است؟ ما تنها برای زندگی او خلق شده‌ایم. رستگاری ما در زندگی

منعالی و مثال‌های شخصی نشان می‌دهیم. از آنجا که دیدن دلیلی بر باور است، باید غیر مسلمانان را به مسجد دعوت کنیم تا خودشان نماز و دیگر فعالیت‌های ضروری اسلام را مشاهده کنند. می‌توان از آنها برای شرکت در برنامه‌های عبادی، سهیم شدن در غذا و حضور در تعدیلات و اعیاد مذهبی به‌خصوص در ماه مبارک رمضان دعوت کرد. علاوه بر این، مسجد باید مرکز ارتباط بین‌دینی باشد. می‌توان افراد غیر مسلمان را به مسجد دعوت کرد. به پیشنهادات آنها گوش کرد و با آنها درباره مسائلی که به مناسبت دو طرف مربوط می‌شود، مشورت کرد. تنها با کار مشترک با دیگران صدای جامعه اقلیت مسلمان به گوش دیگران خواهد رسید و جایگاه شایسته آنان در جوامع غربی مشخص خواهد شد.

از آنجا که پیامبر(ص) خود مسجد را بنا کرد، مسلمانان باید از مسجد به‌مثابه مرکز نیایش، کرد هم‌مدن و بسج همگانی استفاده کنند. همان‌طور که مسجد روح و جسم را در بر می‌گیرد، بهترین مکان برای جذب افراد و پیشرفت تلقی می‌شود. اکنون بیش از پیش، باید برای چنین اهدافی از مسجد استفاده کرد. در ماه‌های پس از یازدهم سپتامبر مسلمانان امریکایی بیشتر مورد هدف قرار گرفتند، چرا که این مسلمانان که در اقلیت به سر می‌برند، دارای نفوذ سیاسی و اجتماعی نیستند. بنابراین، مسجد باید مرکز فعالیت‌های سیاسی باشد و جامعه مسلمان را در بازه مساع روز آموزش دهد و بر عرصه‌هایی که در آن مسلمانان باید نقش‌های جدی ایفا کنند، تاکید داشته باشد.

مسلمانان باید در مسجد حاضر شوند تا انتخاب کنند، به دیگران کمک کنند و قدری را با تخصص‌های مربوطه برای فعالیت در زمینه‌های مختلف منصوب کنند. یا با حضور دیگر مسلمانان و با افراد دیگر از گروه‌های غیرمسلمان و با استفاده از تجارب آنها آغاز به کار کنند.

در ایده‌ها طبیعی است، چرا که خداوند ما را با استعدادها و توانایی‌های متفاوت آفرید تا قدرت آفریدگار را نشان دهد. ایده‌های کوناگون ذهن ما را به احتمال‌های مختلف باز می‌کند و از طریق تحریک قوه ذهنی، راه‌های تازه‌ای پیدا می‌کنیم و باعث پیشرفت ما می‌شود. در حقیقت پیامبر(ص) از تفاوت‌ها در امت به مثابه موهبت یاد می‌کند. قرآن و سنت تنها در شرایطی تفاوت را نفی و تفریح می‌کنند که موضوع اختلاف و تفرقه مطرح شود، باعث آسیب رساندن به جامعه شود.

پس از اینکه یک موضوع کاملاً تحلیل شد، باید درباره آن تصمیم گرفت. اجماع بخش مهمی از فرآیند تصمیم‌گیری اسلامی است و نیاز به این امر در تمام موضوعاتی که بر اعضای جامعه تأثیر می‌گذارد، مطرح است. از این رو، باید در مورد موضوعاتی که بر کل جامعه تأثیر می‌گذارد، یک توافق نظر کلی صورت گیرد و رسیدن به این مهم از طریق سازگاری و مصالحه به وجود می‌آید. هنگامی که رای‌گیری کلی در یک مساله ممکن نیست، حلیق احادیث باید از اکثریت تبعیت کنیم. پس از اتخاذ تصمیم، هر کس باید بدون توجه به عقاید پیشین خود، تصمیم تازه را بپذیرد. عقاید هر فرد برای اتخاذ تصمیم کلی مهم تلقی می‌شود. صرفاً دنبال کردن عقاید یک فرد ممکن است جامعه را به تفرقه و ناسازگاری بکشانند. در نتیجه چنین اقداماتی ناشایسته و نامناسب تلقی می‌شوند و باید از آن اجتناب کرد. جای تعجب نیست که بهترین مکان برای انجام چنین فعالیت‌هایی مسجد است که در آن حاضران باید نیت و دل پاک داشته باشند.

مسجد باید مرکزی برای مقابله با برنامه‌های مختلفی که برای رویارویی با تشیقات منفی و کلیشه‌سازی علیه اسلام و مسلمانان طرح‌پیزی شده است، باشد. در مسجد، ما زیبایی و حقیقت اسلام را از طریق متون